

Præstø fjord

Forvaltning af havørredbestanden
i fjorden

Danmarks Sportsfiskerforbund

Hvorfor fokuserer man på ørreden?

- Ørreden er en “indikator art”
- Ørreden er en vandløbs ingeniør
- (Hav)Ørreden er en skattet sportsfisk – også af turister

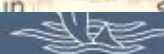
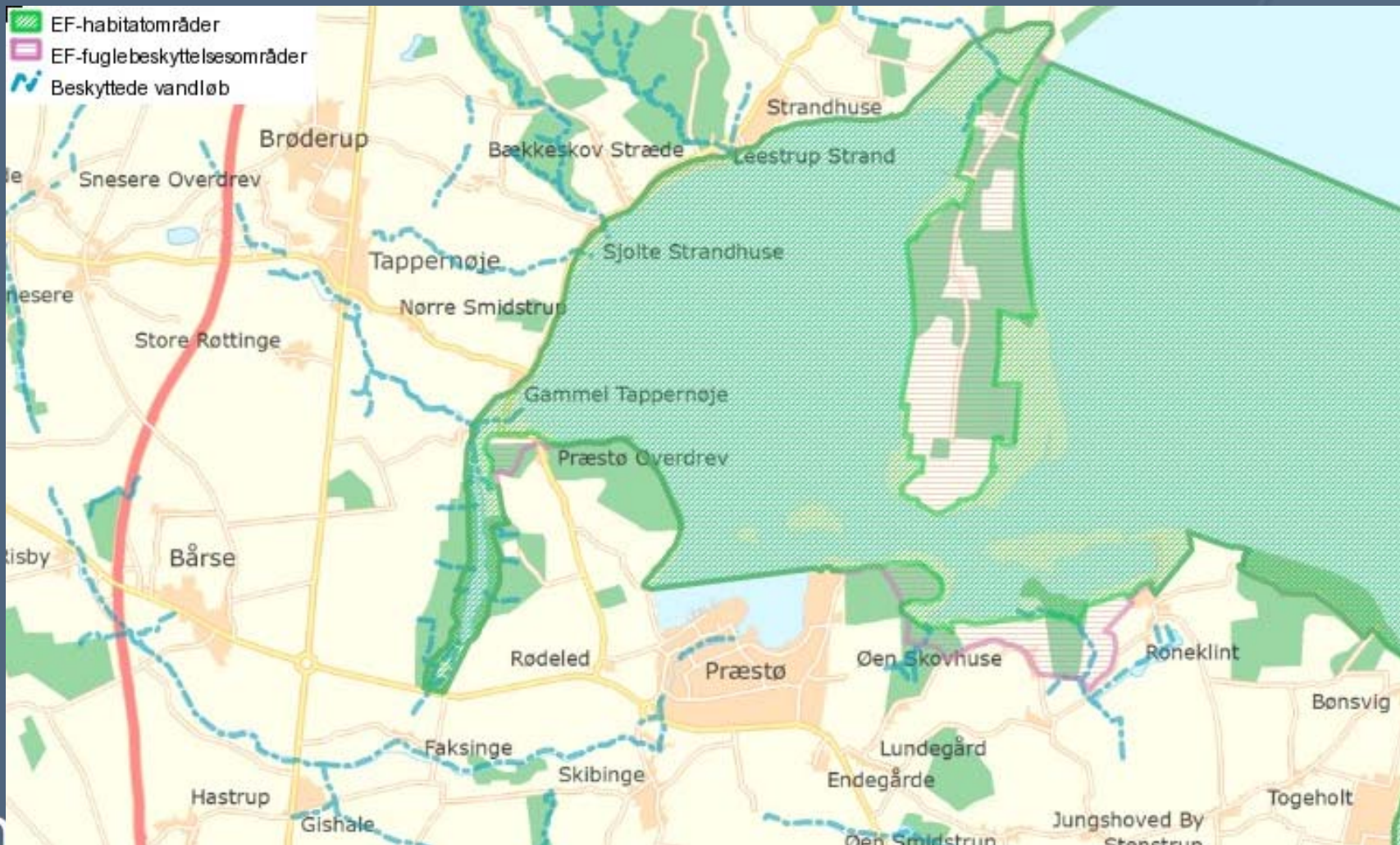

Status

- Præstø fjord – NATURA 2000 område 168
- 3 kommuner (Vordingborg, Næstved, Fakse)
- 6 vandløbssystemer – 50 km
- Estimeret havørred opgang 700 fisk
- Udsætning af 9000 smolt
- Oprindelige sjællandske ørredebestande?
- Særegne bestande af gedde og aborre

Naturbeskyttelse

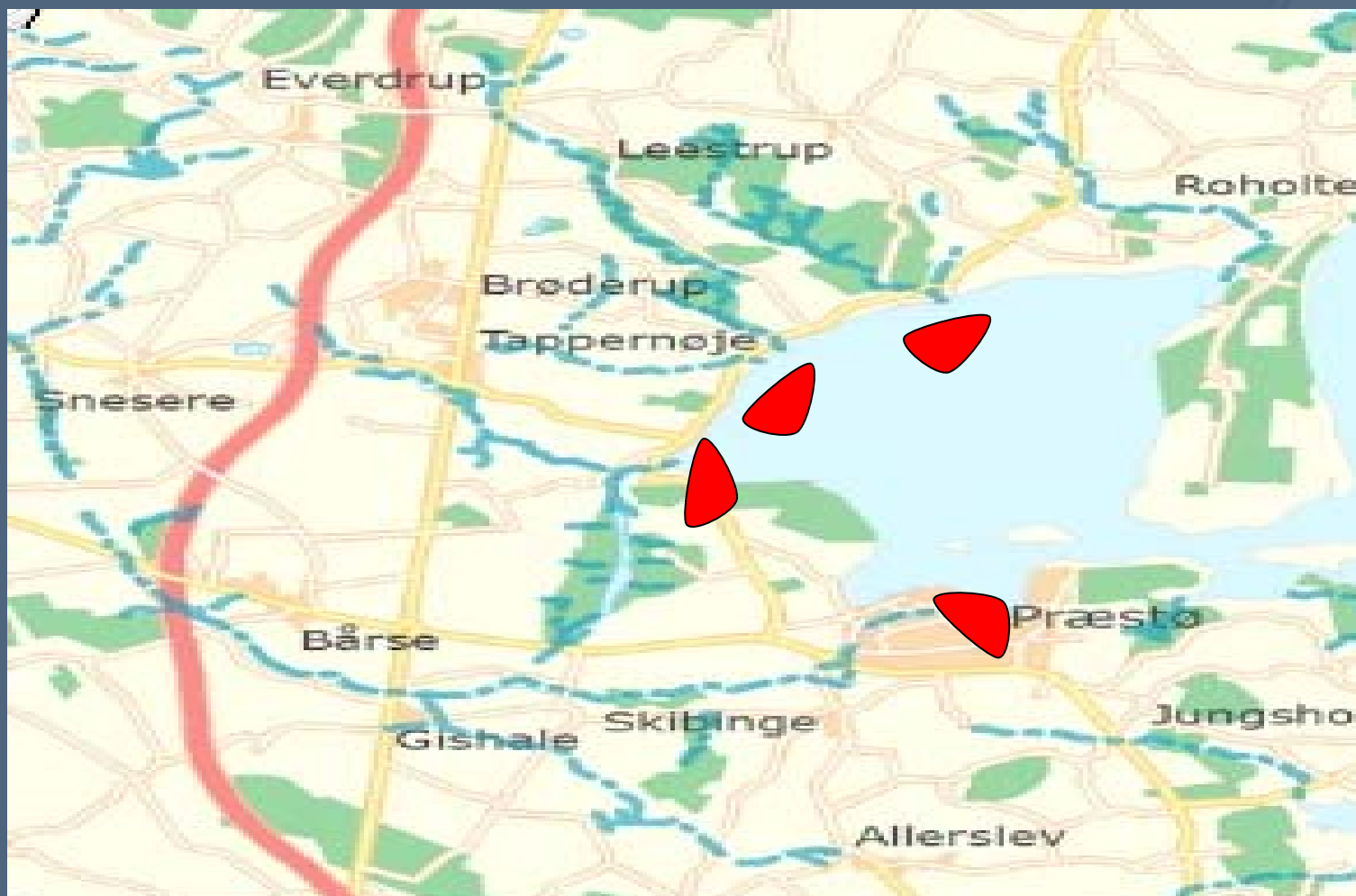

Status fortsat

- Mange vandløb lever ikke op til kommende og nuværende krav
- Betydeligt lovligt og ulovligt garnfiskeri i fjorden
- Ringe viden om ørreden i fjorden og i vandløbene
- Manglende bevågenhed om det rekreative fiskeris værdi

Fredningszoner 500 meter - helårs

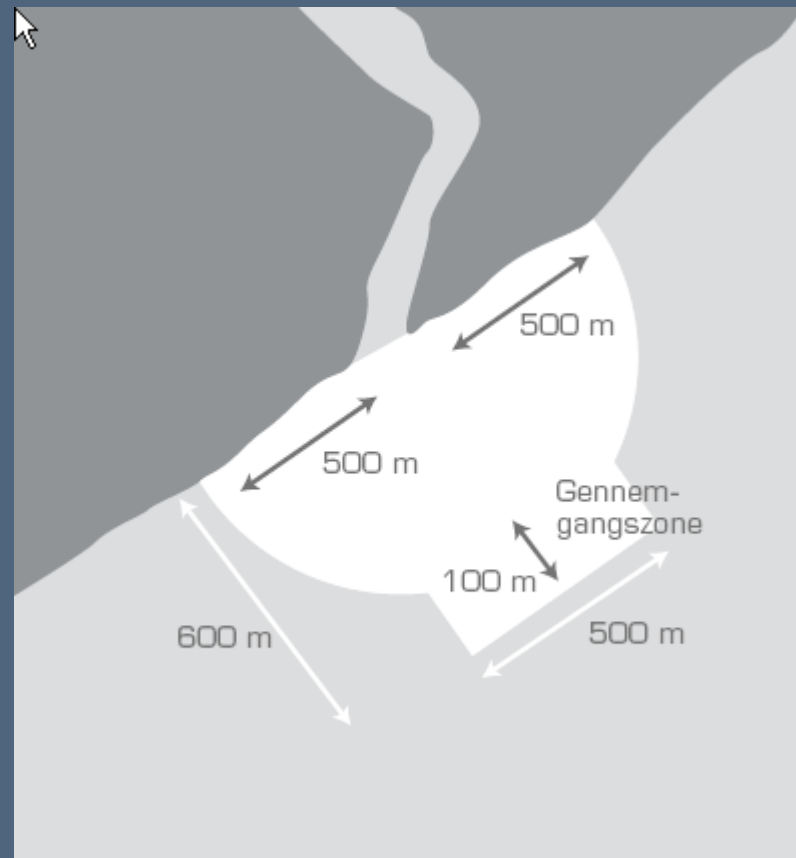

Danmarks Sportsfiskerforbund

Mundingsfredning - generelt

Muligheder

- Mindst en 10-dobling af ørred bestanden mulig uden udsætninger
- Basis for et rekreativt fiskeri med stang
- Basis for en øget lystfiskerturisme i hele kommunen
- Fjorden kan leve op til NATURA krav og vandløbene kan leve op til krav i Vandrammedirektivet

Værdien af fisketurisme på Fyn

Havørred Fyn

Nøgletal 2008

Overnatninger	64.400 p.a.
Forbrug pr. ferie	4.790 kr.
Døgnforbrug	597 kr.
Forbrug fiskegrej o.lign.	1466 kr. pr. ferie pr. gæst
Forbrug fiskegrej o.lign.	209 kr. pr. dag pr. gæst
Omsætning	38 mio. kr. (+ det ubekendte)
Kommuneskat	2 - 3 mio. kr.
Beskæftigelse	28,3 årsværk
<hr/>	
Kommunalt bidrag	500.000 kr. (turismefremme)

Danmarks Sportsfiskerforbund

Værdien af fisketurisme på Fyn

Havørred Fyn

Miljøforbedring

Redaktør, tysk fiskemagasin: "Vi fisker på en bæredygtig bestand. Det betyder meget for tyskere, at økologien er i orden"

Udgangspunkt:
Oprindeligt 219 spærringer i de tidligere amtsvandløb (de større vandløb) og ca. 1000 potentielle spærringer i de mindre vandløb.

År	Antal spærringer fjernet	Økonomi	Sponsorer
1990-1998	135 (amtsvandløb)	-	-
1999-2006	27	22 mio. kr.	Fyns Amt 13,2 mio. kr. Havørred Fyn 6 mio. kr. Andre 2,8 mio. kr.
2007-2008	26	2,5 mio. kr.	Havørred Fyn 1,5 mio. kr. Kommunerne 0,7 mio. kr.
2007-2008	1 (Munkemose)	Ca. 15 mio. kr.	Skov&naturstyrelsen 7 mio. kr. Odense Kommune 7 mio. kr. Havørred Fyn 300.000 kr. Fyns Fiske Fond 32.000 kr. Sv Saabye Komiteen 20.000

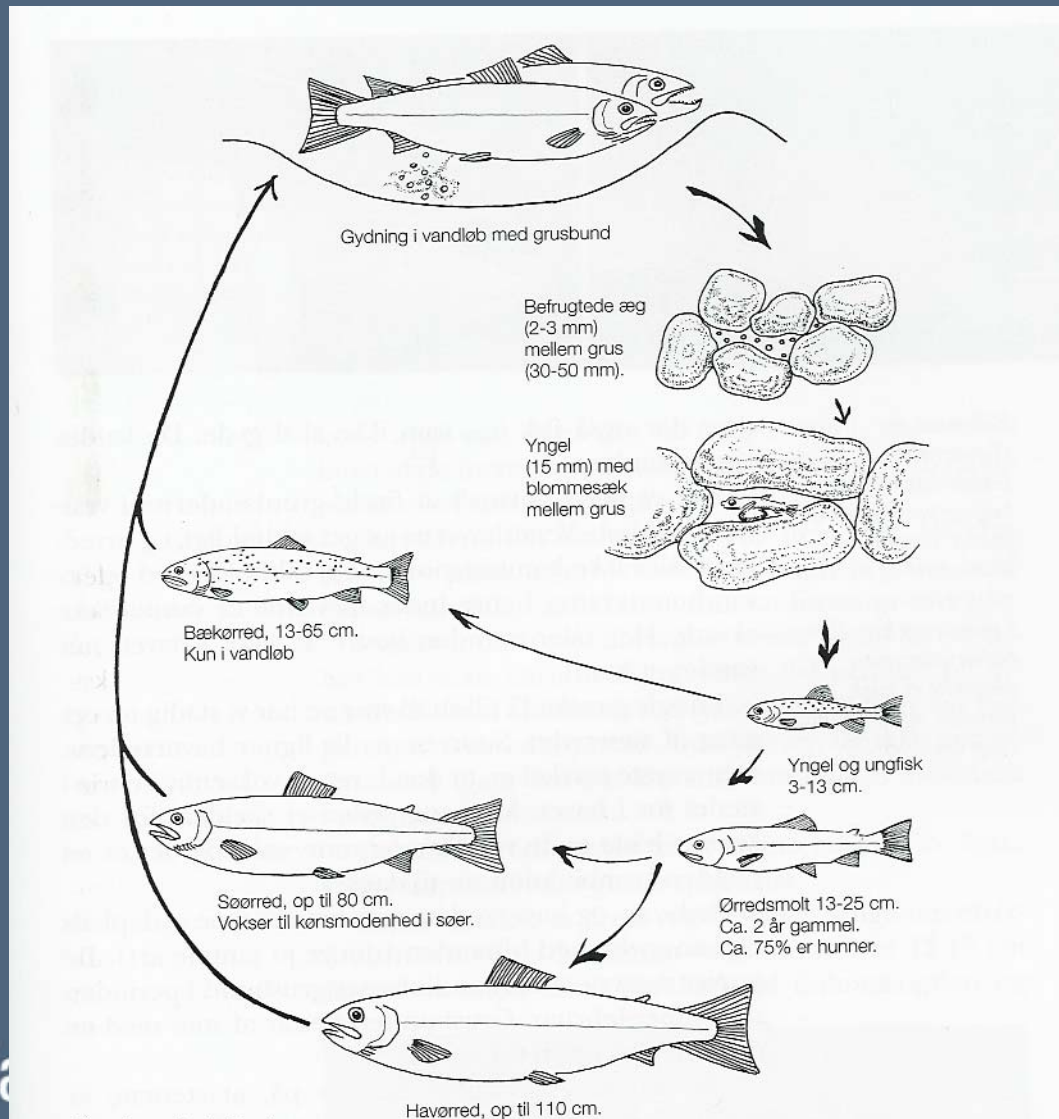

Trusler

- Ørreden trues i alle livets stadier
- At garnfiskeriet modvirker indsatsen i vandløbene
  - Kommunerne betaler; fribytterne høster!
- Marine naturtyper i NATURA 2000 udpegningsgrundlaget er truet af eutroficerings

Ørredens livscyklus

Ørreden gyder i november til februar

Hver hunfisk gyder 2000-4000 æg

Ynglen klækkes i april-maj

Efter 1-2 år i bækken trækker smolten i havet

Efter ½ til 3 år vender de tilbage som gydemodne havørreder

Trusler i alle stadier!

Efter Jan Nielsen

Sandvandring og mangel på skjul

- Truer æg med kvælning
- Yngel mangler skjul
- Vandplanter findes ej
- Vandløbet lever ikke op til krav om fysisk variation iflg. VRD

Spærringer truer opgang

- Gl. Møleværker
- Rørunderførsler
- Rørlægninger
- Truer opgang og i nogle tilfælde nedtræk

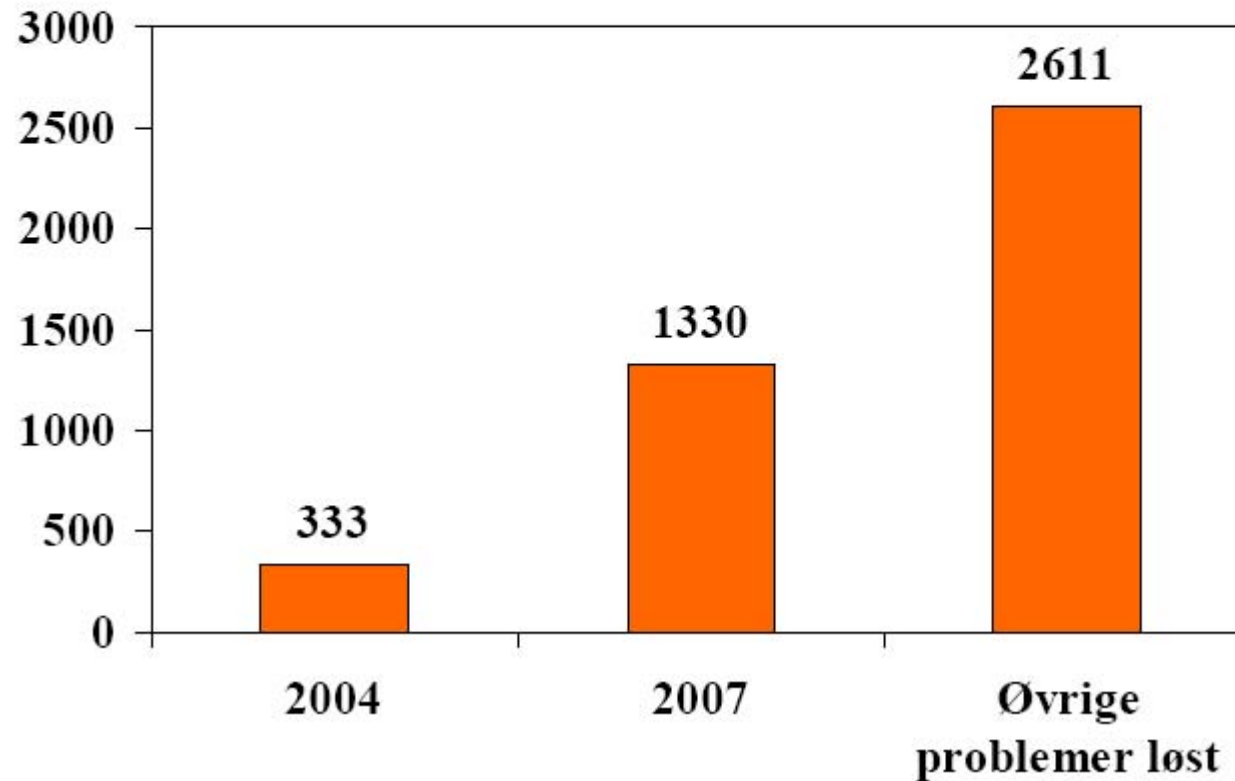

Væk med spærringerne

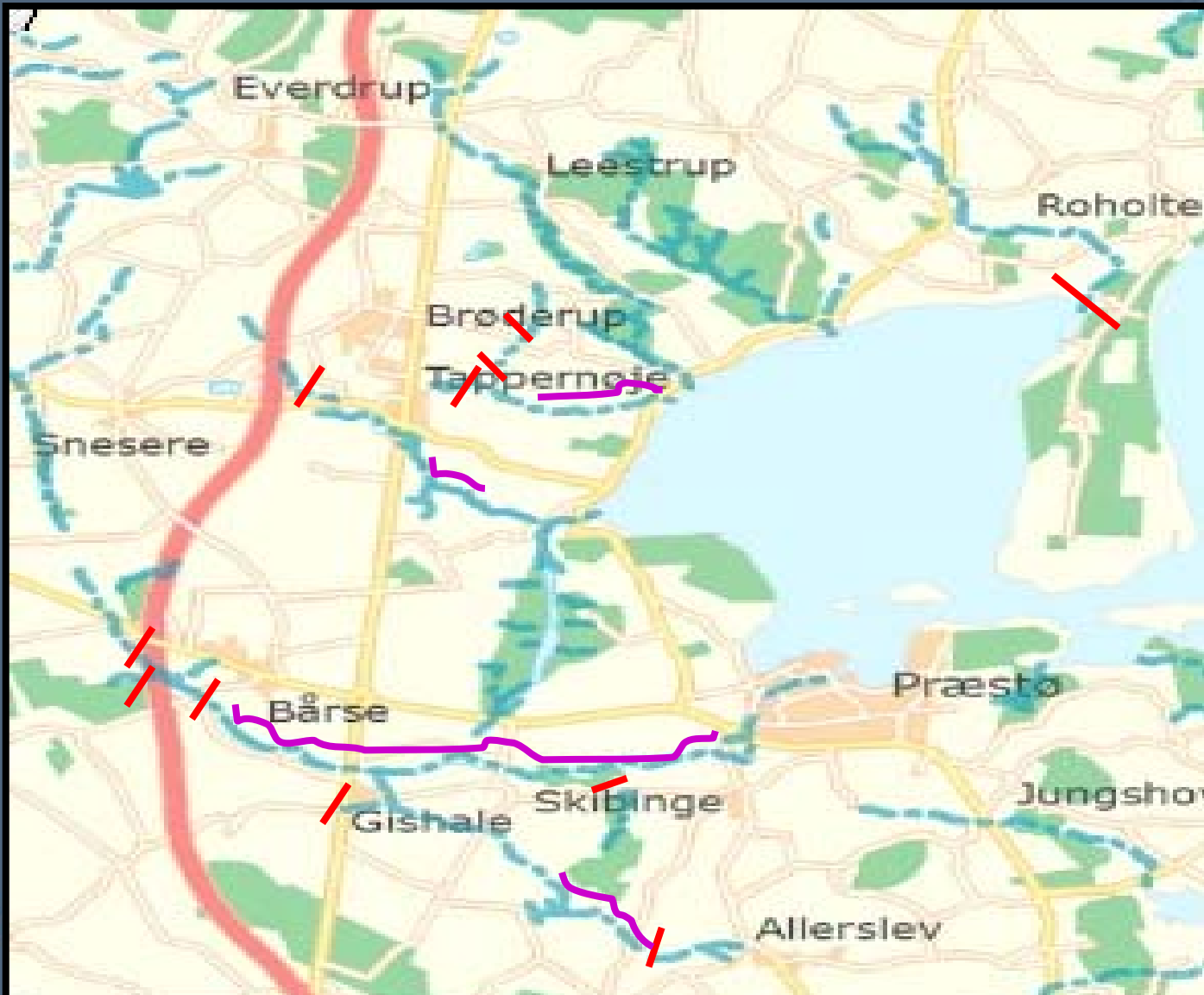
Havørredmodel "Villestrup" :

Opgang 4x efter at nederste dambrug blev fjernet i 2004!

Spærringer og fysiske problemer

Danm

Garnfiskeri i efteråret 2009

- Fiskerikontrollen fik d. 11. nov. meldinger om ulovlige garn i Præstø Fjord og rykkede straks ud. På fjorden konfiskerede de 19 ulovlige garn. Flere af garnene havde stået ulovligt siden d. 8. november, og Fiskerikontrollen henstiller derfor til, at evt. observerede ulovligheder anmeldes straks, og ikke flere dage efter, at observationerne er foretaget.

Danmarks Sportsfiskerforbund

Handlingsplan

- Bestandsanalyse (DTU AQUA, kommunerne)
- Opgangsanalyse (lystfiskere, kommunerne)
- Registrering af spærringer og habitatproblemer
- Dokumentation af garnproblemer (Fiskerikontrollen)
- Dokumentation for endemiske ørredpopulationer (DMU, DTU)
- Løbende restaurering af fjordens vandløb (kommunerne)
- Løbende orientering om situationen i lokale medier
- Forslag til regulering af garnfiskeriet i fjorden
  - Ny bekendtgørelse for Præstø fjord

Danmarks Sportsfiskerforbund

Bestandsanalyse I

- Registrering af yngel og ældre fisk I vandløbet

Bestandsanalyse II

- Havørred på leg

Bestandsanalyse III

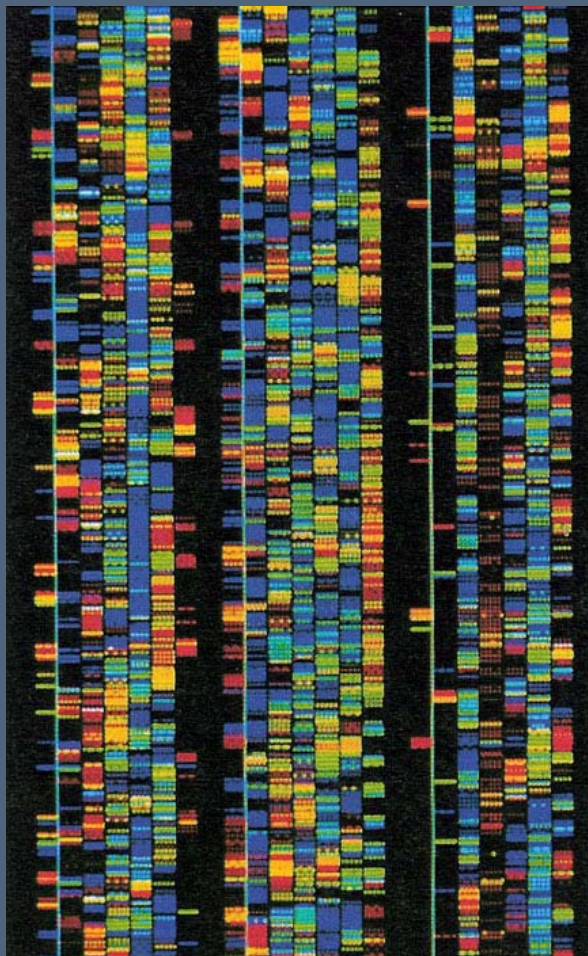

- Registrering af gydebanker

Bevis for oprindelige sjællandske ørredstammer?

- Rødlistede
- DNA analyse
- Krobæk?
- Rødlersbæk?
- Herredsbæk?

“Sjællandske” – april 2008

Masser af små ørredunger er et sikkert tegn på, at vandløbet har det godt.

Undersøgelse er glimrende redskab

AF PETER HERMANSSON

VORDINGBORG KOMMUNE: Biolog Jimmi Spur Olsen fra Vordingborg Kommunes Naturfagsekretariat er særdeles glad for undersøgelsen:

- Med denne undersøgelse i hånden har vi et glimrende redskab, når vi i de kommende år skal til at forbedre vores vandløb. I 2008 vil

kommunen blandt andet fokusere meget på at fjerne de forskellige fiskespærringer, som skyldes styrt ved gamle dæmninger og uheldige vejunderføringer.

- Frlægning af længere rørlagte vandløbsstrækninger kræver både accept fra lodsejer og lidt flere midler - så dem tager vi en efter en over en årrække.

gerbæk, Stensby Møllebæk, Langebæk Møllebæk og Dammevandløbet på Vestmøn (Byvsbækking).

I Bakkebøllebæk samt de mønske Hårbøllebæk, Rydsbæk og Landsled grøft (Snekkebæk) er der fundet gydning, men omfanget og forholdene tyder på at bestandene her er meget skrøbelige.

Mange spærringer

- Vi fandt mange spærringer, som hindrede ørredens gydevandring op i vandløbene, fortæller Christian Skotte.

- Nogle gange var det bare børns gren-broer, der spærrede. Andre gange var det uhensigtsmæssige rørunderføringer, hvor vandet falder 20-30 centimeter. Desværre så vi også mange lange og afgitrede

rørlægninger, der effektivt virker som faunaspærringer. Endelig var der i de gamle møllevandløb rester af gamle dæmninger, der skaber vandfald fiskene ikke kan passere.

Til næste vinter vil sportsfiskerne gå de samme strækninger igennem igen, for at se om forholdene er blevet bedre, men også registrere, hvad stadig mangler, så processen kan fortsætte.

Men i de kommende måneder vil man næppe finde Tommy, Kim eller Christian vandrende langs et vandløb - det er nemlig ved at være højsæson for kystørredfiskeri, så ledigtid skal anvendes ved det salte vand på jagt efter den blanke havørred... ■

ØRREDEN GYDER

Havørreden ændrer i løbet af efteråret sit sølvblanke udseende til den bruntlige gydedragt; den får tykkere skind og den bliver mere slimet. Henover vinteren imellem november og februar søger den fra havet op i vandløbene for at yngle. Her graver hunfisken en fordybning i det grove grus. Hunnen og hannen gyder æg og sæd i gruben, hvorefter hunnen svømmer lidt opstrøms og vifter grus og sten ned i fordybningen. Således dannes ørredens gydegruber, der af det øvede øje let ses som lysere partier på imellem en halv og tre kubikmeter i den mørkere vandløbsbund. Yngelen klækkes hen i april, og de små fiske lever i vandløbet i to år, inden de trækker ud i havet som 10-15 centimeter lange »smolt«. Her vokser de sig hurtigt store og vender tilbage til ferskvand efter et til tre år.

Udviklingen i gydebestand i Tuse Å Fredning i Holbæk fjord fra 1998

